TÓTH KRISZTINA *A lány, aki nem beszélt* című könyve az örökbefogadás és a születés kérdéseiről beszél a gyerekeknek. **BÁRDOS JÓZSEF** értékelte a kötetet.

Mese a lányról, akit örökbe fogadtak

Lehet-e szép gyerekkönyvet írni az örökbefogadásról? Most már tudom, hogy igen, mert elolvastam Tóth Krisztina *A lány, aki nem beszélt* című könyvét. Három kis történet kapcsolódik össze a műben. Az elsőből megtudjuk, hogyan, miért kerül egy kislány nevelőszüleihez. A második rész a gyermekről, az ő szépségéről szól, és arról, hogy nem beszél emberi, csak erdei nyelveken, míg rá nem talál az emlékezés forrására. A harmadik részben elindul, hogy megkeresse nemzőanyját és -apját, akik valamikor eldobták maguktól.

A történet bölcs kiengesztelődéssel végződik. Igazán meghitté nemcsak az teszi, hogy a lány meg tud bocsátani szüleinek, az erdei embereknek (így nevezi a cigány szülőket a szöveg), hanem az, hogy mégis örökbefogadó szüleit választja igazi családjául, és hűséges marad hozzájuk.

Ha ennyi jót elmondtam a könyvről, hadd ejtsek szót arról is, ami nem igazán tetszik benne. Szívem szerint átugranám, mégis a történet szerves része, hogy az apa miatt kell elhagynia az anyának a gyerekeit. Mondhatnák, hogy férfi olvasó vagyok, és ezért nem tetszik. Nem erről van szó. Nagyon ismerős (és nemcsak a cigányok világában) ez a magatartás, hogy csak fiú kell. Ahogy némely vidéken mondják: *„van egy gyerekem, meg két lányom”*. Mert csak a fiú számít. A többi, az *csak* lány.

A probléma igazán abban gyökerezik, amikor az elbeszélő elmondja: a cigányasszony előbb szül egy baglyot, aztán egy kék szemet. Mintha Tóth Krisztina nem tudná (elfelejtette volna?) mennyire képekben gondolkoznak a gyerekek. Vajon mit válaszolna, ha a gyerek anyja domborodó pocakját figyelve, a kistestvérre várva megkérdezné: *„ugye, te nem baglyot vagy medvét fogsz szülni?”* Mert tagadhatatlan és szép gondolat, hogy mind testvérek vagyunk: a növények, az állatok, az erdő és a patak. Csakhogy abszurd, ijesztő és zavaró ezt konkrét ténnyé, képpé formálni. Ugyanez igaz a szülés leírására is.

Nagy szerencse a bajban, hogy Makhult Gabriella finoman, visszafogottan, mívesen követi képeivel a történetet. Egységes, szép, látható, elgondolkoztató világot teremt a könyv lapjain. Olyat, ami egyenrangú a szöveggel, azt kíséri, mégis ki tud mondani olyasmit is, amit a szöveg nem mert, vagy nem tudott. Megjelenített figurái kedvesek, szeretetre méltók. Bár az „erdei emberek” cigányok, olyan módon beszél róluk a szerző, hogy az olvasóban véletlenül sem foganhat meg cigányellenes gondolat. Ellenkezőleg, a lány beilleszkedése új családjába, a falusi világba éppen arról szól: milyen nagy dolog az emberség, a befogadás képessége.

A gyerekolvasónak feltételezhetően tetszeni fog az a játék is, hogy a második, a fő rész szedése el van forgatva, így a könyvet is el kell fordítani olvasás közben. S ha a bagolyról vagy az elföldelt szemről, a vérző szülésről kérdeznek, vágjuk ki magunkat valahogy, nyilván zavarosan és elégtelenül. A gyerekek meg majd azt hiszik, irigységből nem mondjuk el nekik az igazat. Mert hát a felnőttek ilyenek: mindent tudnak, de őrzik titkaikat.

Ugyanezt ajánlom minden kedves, a gyermeket irodalommal táplálni akaró szülőnek, pedagógusnak. Vágjanak bele bátran. *A lány, aki nem beszélt* megérdemli, hogy eljusson a gyerekekhez.

Tóth Krisztina, A lány, aki nem beszélt. Budapest, Móra Kiadó, 2015.